

Tas Patweeschu lauschu draugs.

1832. 29. April.

18ta lappa.

. Mahlukrohd sineeka grahmata.

Paldeews Deewiram augstakam, fa es ne dsihwoju tai Seemel: Amerikā, no kurrenes Awihses raksta: preeksh 8 gaddeem tur wehl effoht ar fuggeem peewestas no zittahm semmehm kahdas pufsohtru simts tuhkstoschas wah: tes stipra dsehreena, bet aispehrn wairaf ne, fā trihsdesmits tuhkstoschas ween, un paschi wiinni sawā semmē arri taggad laishoht dauds masaf brandwihna, lai gan no wiffahm mallahm nahf laudis, fas pee teem met: tahs dsihwoht. Gohds Deewam, fas manni lizzis tahdā semmitē, fur to mihlu Deewa dahwanu taf wehl zeeni un bruhke stipri un pawiffam, fa manni lizzis tahdā widdū, fur muhsu walsts lautini (36 mahjās) par scheem mihleem leeldeenas swehtkeem mannā krohd sinā ween nodsehruschi 153 stoh: pus brandwihna. Tē taf gohdigs krohd sineeks warr dsihwoht, un dabbuht tāpatt sawu muttiti brandwihna arri, tē taf zeenigeem leeleemfungeem eenahfschanas no sawahm muishahm, tē taf laudis sinna pee apreibuschahm galwahm, fa teem sivehtki bijuschi. Par to ween man brihnumis, fo tee laudis no zittahm semmehm skreen us to fashoditu Ameriku. Kam taf labbaki ne nahf us mums? Teiz gan, fa tur effoht ta maifes semme. Bet woi tad mums maifes naw, ja pascheem ne, taf magasihne. No tahs muhsu walsts lautini sawu dsihwibu taggadix ar mohfahm ween welk, gaitineekeem ween maifi warr doht, mahjās wiffi strehbi rudsu putru, bet paldeews Deewam, mannam krohd sinam ne kad ne truhkst tahdu, fas apreibuschi gull sem gal: da, wifswairaf festdeenā, kad laudis skreen pee teefas, un sivehtdeenā, fur us waffaru man no muhsu laudim wairaf dsehraju, ne fā mahzitajam no teem bijis klaufitaju. Bija man tadeht fā nasis sirdi, fo Juhs, zeenigs funks,

fawâs lappinâs rakstijâ par teem fahribas draugeem Amerikâ, bet smeħ: johs tif labbi arri, gan sinnadams, lai pee mums lautini fadohdahs us tah: dahm beedribahm zif ween gribb, muħfu miħlâ walstt tahs tifpat isdohfees, fâ muħfu semmitê wiħnakohki. Bet dsirdejis, Wahzsemme effoht kahds is: gudrojis: maises kraħfnus tâ istaisiht, fâ brandwihna katli, ar zeppuri, fur tee stipri garraini no zepposchas maises klahrehti tuhlin dohd brandwih: na, to gan luhgtu, woi ne warrat peerunnahť kahduš gohdigus fungus, lai fadohdahs kohpâ un gahda muħfu laudim tahduš kraħfnus. Pee tahdas beedribas es pats ne schehlotu fawu rubli mest, jo par to behdas naw, fa frohgôs tad masaki tiks dserts, ne, jo lehtaki pee tahs dahrgas Deewa dah: wanas warre kluht, jo stipraki to bruhkēhs, un kas sinna, woi muħfu laudis, kam taggad naw maises, tad ne kluhs pee tif dauds galkas, fa tâ fâ Eulen: deri fawus laufus warrehs suhdoht ar famalteem fauleem. * *

"Nemmeet wehrâ juhs nenohgas to gudribu, un juhs gekki faproh: teet to ar firdi." (Gal. fakk. w. 8, 5.) Jo "Kur irr wai? Kur irr waidi? Kur irr bahrschana? Kur irr schehloschanas? Kur irr wahtis bes mainas? Kur irr farkanas azzis? — Pee teem, kas pee wiħna kawejahs; pee teem, kas nahť pamaischu dschreenu mefleht." (Gal. fakk. w. 23, 29—30.)

Jauna sinna.

* No Ahraisches draudses. (Widsemme.) Oħtra Awrita-deena schinni gaddâ dascheem labbeem muħfu draudse bija par preeka- un gohda-deenu. Jo muħfu mahzitais schai deenâ draudses- skohlas- nammâ tohs behrnus is- mefleja un us mahjahm atlaide, kas isgahjuschu seemu schê irr mahziti. Tê nu scho behrnu wezzaki, leeli fungi, un wiffi, kas schai deenâ muħfu skohlu bij' aprau: dsijuschi, paschi warreja dsirdeht un redseht, fâ pee scheem jauneem tas mahzi: schanas- un dwehseles- kohpschanas- darbs lihds schim irr is- dewees. — No 26ta Oktobera peħnajâ ruddeni lihds oħtram Awritam schinni pawassarâ, 14 behrni, wiffi puischi, no 10ta lihds 14tam gaddam wezzi buhdami, muħfu Lat: weeschu- draudses- skohlâ mahzibu irr dabbujuschi. Par peezeem no scheem wal: stis makfa peederrigu usturru, par trim walstis dohd leelaku pussi un tehwi pe: mett flahť, kas wehl waijaga, peezi irr tahdi, par kurzeem wezzaki paschi gahda un wiffu ais- makfa, un weenu behrnu weens no muħfu leeleem kungeem us- turr. Scheem behrneem 3 seemas ja- paleek muħfu skohlâ, un lai par garru wassaru ne ais- mirst, fo par seemu mahzijuschees, winneem wassaras- laikâ kahdâs nosaz: zitâs deenâs ja- fanahť mahzitaja- muischâ, un bes tam wehl wesselu. Jahna- ned: delu ja- nodsiħwo skohlas- nammâ. Par mahzitajeem teem irr taggad jauns skohlas: meisteris, Wahzeetis, fo peħn fawai draudsei is- raudsijam, un jauns Latweetis,

Fas, pats muhsu sfohlâ is-mahzihts, behrnus ik wakkarus mahza, labbaki fa-
 prast un prahâ paturreht wissu, fo par deenu jaunu irr dabbujuschi mahzitees.
 Schee behrni schinnî pirmâ pufs-gaddâ nu irr darbojuschees schinnîs leetâs.
 Deema swehta wahrdu atsihschana irr wispirma un waijadfiga manta, fo sa-
 weem behrneem ar swehta Garra palihdibu meklejam doht. Zadeht schee no
 galwas mahzahs bihsbeles-perfchas lihds ar dseefinu-grahmatas-perfchahm, fo
 mahzitais pats behrneem is-skaidro un pee firdi leef. Tad sawâs stundâs mah-
 zahs bihsbeles-mahzibu. Prohti, tē mahzahs pasiht wissas grahmatas, fas swehtâ
 bihsbelē atrohdamas, fas winnas rakstijis un fas ikkatrâ lassams. Alkal sawâs
 stundâs no bihsbeles-stahsteem mahzahs wehrâ likt to zellu, pa kurreu Deems
 zilwekus us muhschigu dsihwibu irr waddijis un wehl wadda. Ar lassifchanu
 dauds strahdajam, lai behrni lassa skaidri, no weetas, ar riktigu un jauku bals-
 us-sihmeschanu, un par wissahm leetahm ar apdohmu un sapraschanu. Tapedz
 allasch katram behrnam ikkatrâ stundâ ja-atstahsta tahs leetas, fo irr lassijis.
 Par lassamu grahmatu mums wisswairak jauna derriba. Muhsu behrni skaisi
 rakstih mahzahs pehz preeksch-raksteem, bet lai prastu rakstih ne skaisi ween,
 bet arridsan riktigi, lai us preekschu sinnatu wissadus waijadfigus rakstijumus
 ikkatrs sawâ weetâ un kahrâ is-laist, tad sawâs stundâs mahzahs Latweeschu
 wallodu gruntigi atsiht un saprast, pehz ihsteni derrigas "wallodas-mahzibas,"
 fo Krimmuldes zeenigs mahzitais sawai sfohlai un arridsan mums un teescham
 wehl dauds jitteem par labbu irr farakstijis. Rehkinahst behrni mahzahs gan
 pehz Hardera grahmatinas*), bet ihsti fakkohst pehz mahzitaja pascha pamahzi-
 schanas. No pirma galla no galwas ween rehkina, un allasch us to stipri spree-
 scham, fa freetni un muddigi galwâ rehkina, lai gan wissadu garraku rehkina-
 schanu, fas us tahpeles rehkinajama, arr' eerahdam un mahzam. Dseedaht behrni
 mahzahs pehz ihpaschas dseedafchanas-mahzibas, fo muhsu mahzitais farakstijis.
 Wisswairak mahzahs, tohs basnizas-meldinus pehz nohtehm dseedaht, fo muhsu
 draudse ne mas ne pasihst, un tad wehl kahdus rettus, fo riktigi ne dseed. Bet
 kâ buhs meldinus riktigi dseedaht, tâ kâ no pirma galla zelti, to is-luhfojam no
 diwi Wahzeeschu meldinu- jeb koralu-grahmatahm, prohti no Hillera un Natorp-
 Rinka grahmatahm.***) Zf swehtdeenas, kad mahzitais pateikschanas- un sweht-
 tischanas-wahrdus us altara dseed, behrneem ar tsehtrahm balsim ja-atdseed us
 fohra, un schi jauka atdseedafchana jau daschai dwehselei par firds-pamohdina-
 schanu irr bijufi. Kad muhsu mahzitais sfohlas-behrnus wissâs schâs leerâs
 bij' is-meklejis un pahrklausijis, tad winsch par ikkatru is-teize, kâ tas par to

*) Rehkinaschanas Grahmatina, ne preeksch wisseem tumscheem Laudim, bet teem ween
 par labbu farakstita, fas Gudribu un gaischu Prahtu zeeni. Zstaitita no Rubbenes
 Mahzitaja Christoph Harder.

**) 1.) Allgemeines Choral-Melodien-Buch für Kirchen und Schulen 1c., von Joh. Adam
 Hiller. Leipzig. — 2.) Choral-Buch für evangelische Kirchen, von Natorp, Resler
 und Rink. Essen 1829.

pufsgaddu bij' turrejees, un kurrâs leetâs tas us preekschu effoht tizzis, kurrâs zitteem behrneem pakkal palizzis. Sinnams, ka tur dasch labs affus rahschanas-wahrdus dabbuja dsirdeht, fewim par faunu un wezzakeem par firds-fahpehm, bet us-zihigeem un labbeem behrneem bija preeks. Diweem tahdeem mahzita's derrigas grahmatinas dahwinaja, par us-skubbinaschanu, wairak peenemtees wiffadâ atsihschanâ un mahzibâ. Pehdigi winsch wiffus ar swehteem pamahzifchanas-wahrdeem atlaide us mahjahm. Tahs dahwanas, fo us-zihigeem behrneem is-dallam, un tahs daschadas grahmatas, kas mums pee mahzifchanas un prahta=apgaifmoschanas wajaga, mehs pirkam no tahs naudas, fo labbsirdigi zilwefi muhsu skohlas-lahdê famettufchi. No 1823fcha gadda, ka-mehr muhsu skohlas-buhfchana no jauna eetaifita, mehs, wifswairak no sawas draudses leeleem fungeem, 35 rubbulus 20 kap. sudraba un 350 rubbl. banko-naudas par mihlestibas-dahwanahm effam dabbujufchi. Par scho naudu jaukas skohlas-ehргеles un jau daschu labbu grahmatu fewim effam nopirkufchi. Taggad muhsu lahde 2 rubbuti 55 kap. sudraba atrohdahs, bet 100 rubbl. banko-n. us augteem effam is-dewufchi. Kad nu beidsot Latweeschu draugu luhdsam, lai muhsu garru wallodu par faunu ne nemm, tad wehl ar firds-pateefibu peeminnam, ka mehs scho sinnu par sawu skohlas-buhfchanu ne is-laischam weltigas leelifchanas deht. Gohds un teifschana lai peederr tam Kungam muhsu Deewam ween, kas mums lihds schim schehligi palihdsejis, un bes kurra Garra un swehtibas mehs par wolti strahdajam. Gan arr' sinnam, ka muhsu draudse tahdu wis ne truhft, kas to labbumu ne gribb wehrâ list, kas no kristigahm, labbahm skohlahm semneeku-taudim zellahs. Ne leedsam arr' wis, ka ar muhsu skohlu wehl wahja buhfchana, un daschas leetas tur labbaki warretu eetaifih. Tad nu, "kas leelahs, lai leelahs eefsch ta Kunga!" 1. Kor. gr. 1, 31. Bet to no firds wehlejam, lai miht Latweeschu us preekschu dsihdamees dsihstohs un zihstohs, sawus behrnus jo kristigi un prahtigi audsinah. Un to mehs luhdsam, lai jel Latweeschu draugs mums atfal sinnu atnestu, ka ar zittahm skohlahm Widsenme un Kursenme eet, kahdas winnu eetaififchanas, un kahdi augli tur rohдахs.

14tas mihklas usminna: Mutte ar sohbeem un mehli.

• 15ta mihkla.

"Kas tur tif brihnum' kwehp' un kuhp'? — Weens wihes, luhf! pats tur kuhpina, Deews farg' no ugguns grehka! — Un tam gan prahtinsch mahjâs; Ro firds tew, draugs! tif gaufschi ruh? — Raut duhmi drihs nahk faklinâ, Neds pirts tur degg, neds ehka. Tam tomehr labbi klahjahs.

Brihw drikkht. No juhrmassas-gubbernementu augstas waldischanas pusses:
C. E. Napierfky.